

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

LXXVII. II. In idem Evangelium: respondet argumenti Coneionis præcedentis, probatque vitam morti præferendam.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

frequens nos & copiosa turba desiderat, jam de sua immortalitate secura, adhuc de nostra incolumitate sollicita. Ad horum conspectū & complexum venire, quanta & illis & nobis in commune lætitia est: qualis illic cœlestium regnorum voluptas, sine timore moriendi, & cum æternitate vivendi? quàm summa, & perpetua felicitas? illic Apostolorum gloriosus chorus: illic Prophetarum exultantium numerus: illic Martyrum innumerabilis populus, &c. triumphantes illie Virgines, &c. remunerati misericordes, qui alimentis & largitionibus pauperum, justitiæ opera fecerunt, qui Dominica præcepta servantes, ad cœlestes thesauros æterna patrimonia transtulerunt. Ad hos, fratres dilectissimi, avida cupiditate properemus, ut cum his citò esse, ut citò ad

Christum venire contingat, optemus. Hæc ille. Post hæc verba quis tuus esse potest sensus, mi Auditor, quis ardor animi, quantus huius vitæ contemptus, quantum futuræ desiderium: In his cogitationibus quàm multorum animi sua corpora deseruissent nisi firmis vinculis fuissent detenti: Sed homines carnales, & luto affixi, cum nil præter hæc præsentia norint, aliud cogitare non possunt, sunt enim quos Christus appellat filios huius sæculi, quos opponit filiis lucis. Isti cum aliud cognoscant quàm res corporeas, cœlestes ambiunt, & meliorem vitam desiderant, scilicet immortalem atque beatam quam nobis dare dignetur Iesus Christus, Amen.

FERIA QUINTA

DOMINICÆ QUARTÆ IN QUADRAGESIMA.

CONCIO SECUNDA.

In idem Miraculum resurrectionis filii viduæ Naim;
Vitam Morti præferendam:
Contra Concionem præcedentem.

Et resedit, qui erat mortuus. Lucæ 7.

Sermoni de morte, nullus magis est affinis neque propior sermone de vita; sicut è cunctis rebus nulla minus distat à morte quàm vita, ita ut una cum altera esse permixta videatur Eccli. 33. *Contra malum bonum est, & contra mortem vita, &c.*

Et sic intueri in omnia opera altissimi, duo & duo; & unum contra unum: Nihil in Dei operibus solitarium est: duo & duo: Societas tamen est rerum omnino contrariarum, quæ se universæ respiciunt, aliæque adversum alias oppositæ sunt, bonum est è regione mali, vitæque è regione

regione mortis. Nonne istud est, quia sicut differit eruditè S Greg. Nyssen, in vita Moſis; contrarium unum ſuo contrario ſinitur, adeò ut unum in alterum iniret, quoniam unum ſe uſque ad alterum extendit; ita dies finitur nocte, ſed per eum deſinendo, ſe uſque in eam inſinuat; ac generali er loquendo, quicquid terminat aliud, immediatè ipſi conjungitur: omnis diſtancia ſit per intervallum, minimū omnium eſt id quod eſt indiviſibile: quia & inter terminans & terminatum, ne unū quidem indiviſibile reperitur, omne enim uſque ad terminum ſuum extenditur, unde ſit ut nulla ſit diſtancia: ac proinde conſequens eſt ut quemadmodum omne contrarium ſinitur in eo quod ipſi oppoſitum eſt, cujuſmodi ſunt mors & vita, nihil in morti vita, vitæque morte propinquius exiſtat. Vel forſan, hic locum habet Ariſtoreliſ doctrina, rem quamlibet generi eſt contrario ſuo. Nihil caeſcit quod non eſſet frigidum; & quod creatione accipit eſſe, antea in non eſſe erat; atque ut nihil de cæteris omnibus contrariis dicatur, peculiare id morti eſt ac vitæ, ut ſe comprehendant includantque mutuo. Primus mortis occurſus qui accedit homini, ſit in vita; incipiendo mori ſtatim ac vivere incipit; moriendo eo diutius, quo diuturnius vivit, & cauſa cui moriatur ſemel omnino, eſt quod deſinit vivere. Doctrinam hanc debeo Magiſtris pluribus; unum duntaxat nominabo hac vice: Proſper eſt Aquitanicus lib. 2. de vocat. Gent. c. 21. Vita huius, inquit, principium, mortis exordiū eſt, nec prius incipit augeri ætas noſtra, quam minui: cui ſi quid adjicitur ſpatii temporalis, non ad hoc accedit ut mandat, ſed in hoc tranſit ut pereat. Hæc ille. Inde evenit ut primus hominis tumulus ſit venter matris, quem poſſum appellare ſepulchrum vivens, nam in eo incluſus incipit mori. Sicut contra reperimus vitam in morte, quandoquidem in ea & per eam inchoamus vitam, quæ ſola mortem

non habet cum æterna ſit: ita ut tumulus nobis ſit inſtar matricis, ubi vitam reſumimus. Cum igitur tam arcta ſit connexio ſucceſſioque; neceſſaria inter vitam & mortem, quandoquidè de hac locuti ſumus ex occasione obitus filii viduæ Naim, reliquum eſt modò ut diſſeramus de illa quoniam reſurrectione eam recuperavit, & reſedit qui erat mortuus. O Sapientia divina, Verbum Incarnatum, Chriſte qui modo admirabili vitam mortemque in te junxisti, Apoc. 2. *Qui ſuit mortuus & vivit, & cap. 5. Vidi agnum ſtantiem tanquam occiſum,* dirige animum meum & linguam, gubernaque corda eorum qui me audiunt, quandoquidem vivere pro te volumus & mori, ſecundum Apoſtoli tui ſenſum Rom. 14. *Sive enim vivimus, Domino vivimus, ſive morimur, Domino morimur, ſive ergo vivimus, ſive morimur, Domini ſumus.* Tuque ô Sancta Virgo, vitæ noſtræ moderatrix, Dominatrixque noſtræ mortis, cui utramque conſecramus, ô poſſimus tuo in culto vivere, morique in protectione tua. Id à te nunc depoſcimus in hoc Sermone, tibi que cum Angelo dicimus.

NON difficile eſt, meminiffe vos, Auditores, quòd heri vobis propoſui de reſurrectione filii viduæ Naim, ſcilicet, An quemadmodum mater incomparabile beneficium acceperat, recuperando filium miraculo reſurrectionis; Ita actio illa fuiſſet magnæ utilitati filio, aut contra, an ei fuiſſet damno & detrimento. Atque ut propoſitionem magis generalem, communioremque facerem, eam hiſce verbis induxit; Utrum ſcilicet anticipata mors melior eſſet vita prorogata: quam permiſſi contrariæ utriuſque partis diſputationi, quarum prima propugnavit cauſam Mortis, adverſus Vitam, reſervato Sermone hodierno ad prorogata vitæ deſenſionem. Opinio quam habeo de Iudiciorum veſtrorū integritate, me in eam ſpem adducit, cum unā autem præſtiteritis benevolam primæ parti,

vos reservate alteram contrariæ pariter audiendæ. Cur enim vero putatis naturam oculos duos nobis, duasque aures dedisse, nisi ut nos commonefaceret partiri æqualiter aspectum nostrum, & considerationem facilitatemque nostræ audientia, juri, querimoniis, & defensionibus ambarum partium? Ac tamen si duplicavit geminavitque in nobis pleraque alia membra, uti habemus omnes duo brachia, manus duas, duosque pedes; ut plurimum nihilominus in membris omnibus cum dextrâ crassius sit, robustius, aptiusque actioni, in oculis tamen & auribus eorum qui iusta proportione constant, nulla est distinctio, sed absoluta similitudo, ut qui primo loquuntur, videnturque auris dextræ facilitatem & gratiam obtinuisse, nihil supra cæteros postremò locuturis anticipationem aliqua sperent, quandoquidem auris sinistra, quæ videtur ipsis relicta, nihil minor inferiorque sit dextra: sicut etiam oculi duo, ambo sunt unice similes, eorumque actio ita communis est utrique, ut non nisi eadem visio, atque una tantum actio sit. Non dubito, quin prior ille sermo permultos commoverit, quemadmodum olim Tractatus de Immortalitate animæ à Platone Philosopho scriptus, voluntariam mortem plerisque persuasit, uti Cleombroto: quanquam factum illud plenum fuit furoris, rabiei & crudelitatis: Sed quid accidisset, si Philosophus ille, majoribus quam Ethnici habuerint, luminibus illustratus, sermoni suo addidisset reliquas rationes quas protulimus? procul dubio, maxima pars sibi vitam eripuisset; saltem fuisset nemo, quin eam contempnisset, & optavisset mori, credidissetque vita sibi prorogata retineri se diu in supplicio, suumque exilium extendi. At quandoquidem qui locutus est in gratiam vitæ adversus mortem, tantum benevolentia gratiaque promittit sibi apud vos, quantum qui illam impugnavit, oro vos ejus causa, renovare attentionem ve-

stram, eique audientiam eo benigniore præstare, quòd à parte ipsi contraria jam ante occupati estis. Taceo, ut tribuam illi otium loquendi: silentium Auditores, ecce exordium facit. Mirari satis non possum consilium ei propositum qui ante me sermonem habuit, qui tam acerbè ac injuriosè locutus fuerit de Vita ad commendationem Mortis, cum sine Vitæ beneficio, nec potuisset quidquam dicere; quis enim fuisset, non vivendo; neque ullum habuisset cui loqueretur? qui enim essent Auditores, nisi efficeret vita ut essent, cum esse amittant cum vita? Ita ut idem mihi videatur fecisse ac ij qui utuntur eloquentia, ut eloquentiam vituperent, qui quidem non metuendi admodum essent in accusatione sua, nisi eadem ipsa quam culpant uterentur. Verum quanquam varias habeo causas conquerendi de adversario, uti quòd criminatus est vitam, commendaverit mortem & excusarit, contra communem naturæ sensum, ordinariumque judicium hominum, à quibus nihil invenitur melius, suaviusque vita, nec horribilius quidquam & formidabilius morte: nolim tamen uti exprobratione, ne videar magis accusationem amasse quàm defensionem, quam volo totam insumere respondendo illis quæ mihi obiecta sunt.

Principio igitur adversarius varia vitæ incommoda, atque ærumnas enumeravit, unde vitam execratus est, mortem autem optandam esse dixit, quæ horum malorum finis esset, atque terminus: Sed nimirum ut ait S. Doctor theus Doctrinal. 12. Illud ex pusillanimitate, atque ignorantia procedit, A prima incipiamus; Etenim, ait, est animi fracti miseris succumbere, atque ad mortem confugere quod adversa pati non possis: Ita abiectissimus quitque dum vitæ ærumnas ferre nequirit, sibi mortem conscivit. Quare S. August. lib. 1 de Civit. Dei c. 26. negat fortes esse æstimandos, qui sibi violentas manus intulerunt, sed

sed abiectos, & fractos, cum malis ferendis impares essent: Præsertim cum fortitudo plus in sit in ferendo, & patiendo, quam in agendo. Sicut igitur columna si tenuis sit atque debilis, facile frangitur si nimium oneretur; Ita etiam animus fractus succumbit adversis. Ad hæc nemo ex dolore mortem optet nisi ex desperatione, quæ semper imbecillitatis est comites. Sunt qui in hunc sensum verba Jobi accipiant c. 7. *Quamobrem elegit suspendium anima mea, & mortem ossa mea. Desperavi, nequaquam ultra jam vivam*: quanquam per hoc tantum significare voluit vir Sanctus, de se actum esse, suumque morbum planè esse lethalem. Quid quod etiam ipsa mors ab eiusmodi hominibus timeatur, maximaque eorum pars illi seni similis sit, qui cum se pius mortem inclamasset, ipsaque venisset, statim addidit, non ideo eam vocasse, ut se interimeret, sed ut falce quo premebatur, se sublevaret. Sic dicebat Lycophron Poëta: Quando procul adhuc mors abest, oreus desideratur ab infortunatis; cum verò obrepit *κῆρυξ ἀποθανόντων*, ultima vitæ unda, cupimus vivere, nulla enim vivendi saturitas est, lu quos omnes gravis illa reprehensio cadit, de qua locutus est ad versarius, facta, uti refert Cyprianus lib. de Mortal. Episcopo morturo commeatum petenti, ab Angelo eum graviter obiurgante. Pati timetis, mori non vultis, quid faciam vobis? Quod si qui desperatiores sunt, profectò ne diu mortem timeant, semel obeunt: cum si fortes fuissent, neque pati fugissent, neque mortem timuissent. Itaque refectè Dorotheus, non tantum illum seipsum perimendi futorem, sed solum mortis desiderium ex impatientia, & pusillanimitate proficisci docet, cum ait: Sunt autem nonnulli, in his quæ sibi acciderunt adversa, adeò impatientes, & debiles, ut vitæ ipsi abrenuntient, & mori optent ut his liberentur.

Sed quorsum etiam eiusmodi desiderium appellavit ignorantiam? quoniam, Auditores, è levi febre in ardentem decidunt, deprecantur

tesque restim, ad ignem damnantur. Ignorant enim hi, inquit Dorotheus, loc. cit. terribilem necessitatem quæ animam incumbit, cū è corpore egressa est. Magna, pergit ille, magna Dei clementia est fratres, dum in hac vita sumus; sed ignorantes quàm graviora sint, quæ post obitum expectamus, ad hæc tantum pœnitentiæ oculos flectimus, quæ profectò gravia non sunt. An ignoratis sententiam senis illius, cum interroganti fratri, atque dicenti, quod mori optaret, respondit, ut tribulationem fugias, istud optas: sed ignoras quod quæ ventura sunt, graviora sunt, & acriora multò his. Alius item cum senem interrogasset, unde fieret quod sibi molestum esset in cella sedere, accepit: Quia nondum prospexisti in futuram requiem, vel afflictionem. Si enim hæc animo diligenter inspicias, & mediteris, etiam si cella tua vermes scaturiat, ut ad collum usque immergaris in illis; sustineres utique absque molestia ulla & difficultate. Hæc ille.

1. Igitur quoniam quæ inexperta sunt leviora putantur, hinc fit, ut Vitæ mala acerbissima putentur, quoniam ea sumus experti; Mortis autè faciliora, ob inexperiencem: Præsertim pauci admodum animarum cruciatus, atque tormenta astiment, sed omnia sensu metiantur; hæc ipse naturalis de morte metus, in ingentis alicuius mali suspicionem etiam minimè expertos vocare possit. Quanquam nec desit in aliis experientia; quot enim accidunt in morte symptomata: quot formæ in vultu diversæ: quot mutationes: quot membrorum adductiones, & iactationes: quis sudor, quis singultus: quam populatum corpus exangue: quæ omnia transigi non possunt sine ingenti dolore.

2. Quoniam quæ in morte contingunt maxima ex parte à nobis ignorantur: Sed vesò in primis quid animam passuram existimamus, cum è corpore egredietur, ignara illius vitæ quam ducere incipiet, in qua nihil eorum videbit quæ nunc sibi nota sunt: nam ut ait David, *in illa die peribunt omnes cogitationes eorum*: videbit

videbit nimirum se exutam rebus omnibus; spoliatam omnibus diuitiis, communibus, & propriis, derelictam ob omnibus; stupentem ad præterita; ignaram præsentium; futurorum incertam.

Deinde quid passuram putamus in illa solitudine horribili ac tenebrosa, ex passionum suarum societate, quibus misera crucianda relinquentur? Vnde ex Dorotheo loc. cit. aiebat Evagrius, peccatorem hominem qui Deum rogaret, ut cito vitam suam finiret, similem eius esse qui fabram lignarium obsecraret, ut lecticam ægroti cito contereret. Ex hoc enim corpore fit, ut anima à suis passionibus avocetur, & abstrahatur, comedat, bibat, dormiat, deambulet, gradiatur cum amicis: Cum autem soluta fuerit hoc corpore, una erit cum passionibus eius, ideoque semper sub ipsis, & in ipsis affligetur, & punietur, ita ut disturbata; & incensa ab earum molestia, diductaque, & dispersa per varia, non queat etiam Dei reminisci. Consolatur enim animam memoria Dei, ut ait Propheta: *Memor sui Dei, & delectatus sum.*

Rem totam duplici exemplo exponit. Primum est cuiusmodi. Includatur quis vestrum in abditam, & obscuram cellulam, triduumque tantum sustineat in ediam & jejunet, non bibat, non dormiat, non conveniat cum aliquo, non oret, non canter, neque omnino memoriam Dei ullam habeat, intelliget profecto quid in se agant possint que passiones. Quod si hoc, cum etiam corpore, quanto magis cum anima fuerit egressa à corpore, & illis tradita atque omnino coniuncta, atque addicta? Nemini sane dubium esse debet passuram eam gravissima cum illis. Alterum exemplum erit à corporali adustione, quæ vel minima, tantum parit dolorem; ac subdit: At quem ignem, quam flammam, quod incendium ist hic caligna factura sunt? Vt corpus melancholicum, & distemperatum,

continuè ab ipsa melancholia, & distemperantia uritur, & affligitur, sic anima vitii subiecta, semper à malitia, & iniquitate sua torquetur, atque in perpetua memoria, dolore, & amaritudine est passionum quæ ipsam adurunt, & incendunt. Et præter hæc, ut pergit, Quis possit, fratres, horrenda illa loca narrare? Tortores terribiles, animas infelices duro cruciatu torquentes; ignem incorruptibilem, ac semper ardentem; tenebras inexplicabiles; asperos & rigidos Iudices, & ultores, atque alia dira, & innumerabilia tormenta; quæ omnia debita proportione, animarum delictis, etiam pravis earum voluntatibus accommodata sunt. Sed satis est eo. Verum omnem horrorem superat quod Chrysost. ait, si non essent scilicet flumina isthic quæ ignem fluere, non Dæmones horrendi, at solū ex judicatis, hi gloria & triumpho cæli donarentur, illi in gloriam, & in honorem relinquerentur, ne viderent gloriam Domini, hanc pœnam, hanc ignominiam, hanc confusionem omni tormenti genere, omni gehenna longe maiorem esse. Accedit præterea casus sui dolor, conscientie morsus, & memoria amarissima malefactorum, quæ omnia duriora sunt quibuscumque tormentis.

Ille nimirum plerisque est post tempestatem portus; qui est tantopere adversarius prædicavit; Ille malorum terminis, minorum scilicet, sed initium maximorum, & æternorum. Magna igitur ignorantia est, ut vitæ huius molestias, atque ærumnas evites, in mortis sinum convolare, cum in ipsa morte, longe majores existant: Et vera sane est Dorothei doctrina; magnam esse Dei clementiam dum in hac vita sumus.

Potuissem hic adversario reponere, si quædam sunt in hac vita difficultates, multas quoque esse honestas voluptates, quæ omnes molestias deliniant: & ad minimum, sicut vitæ nostræ tempus diebus atque noctibus distinguitur:

guitur; ita vitam nostram doloribus, & jucunditatibus distingui, nullam verò esse in morte voluptatem. Sed tantum objectis ab eo uti volui, atque ostendere vitam ærumnas non efficere mortem amabilem, eo usque ut Mæcenus, vir alioqui voluptatum amantissimus diceret, male se vitam æternam cum maximo cruciatu palo transfixum vivere, quàm interire; cum summum malorum omnium esse diceret non esse, quod morte contingere credebatur: Idem dixit Euripides in Oreste. κακῶς τὴν κρείττον ἢ καλῶς θανεῖν. Male vivere præstat quàm bene mori.

Hinc facilis est ad II. accusationis caput, responsio, quo vita culpabatur quod inquammeris insidiis, & laqueis appeteretur, quorum alii essent in nobis, alii passim extra nos ab inimicis tenderentur, adhæc, quod perpetuum esset certamen, nullaque pace frueretur, itaque mortem esse optandam, quæ finem insidiis atque præliis afferret. Quæ quidem omnia, 1. Difficilem vitam ostendunt; non tamen suavem interitum, 2. insidiis appeti & certamine, non esse vinci, sed causam habere victoriæ. Fateor, insidiæ sunt in vita, sed inest homini prudentia, ad sunt documenta, ut evitet ac non capiatur. Frequentia sunt certamina, sed nulla sine certamine, ac vix quidem sine sanguine victoriæ. Mortem optare, ne pugnes, vinci est antequam certes. Tu in hanc vitam eo fine veneris, ut decertes; & tu miles desidiose inhonestam missionem peras, nondum peracto militiæ legitimo tempore? Ad hæc, vel primis annis victuses, vel vicisti, Si primum, cur mori vis sine honore? cur acceptam injuriam ulcisci? Quod initio peccasti, hoc tibi sit documento ne pecces: Si alterum, cur veteranus desperas de victoriæ, si novitius superasti? Præterquam quod in hoc genere militiæ nemo vincitur nisi volens, nemo plagam accipit nisi sponte. Occurrit meretricis oculus; Tu tuum vel claudc, vel demitte:

Tom, III.

quam facilis victoriæ. Alienam felicitatem vides? si temporalis est, aspernare, nec invidabis: si æterna est, concupisce; ambobus sufficit, &c. Denique prima ferè tantum certamina difficilia sunt, non autem postrema: si in primis victor extitisti, non deinceps æquo pugnabis, sed tanquam victor, & assuetus victoriæ.

Quod III. sequitur, maiorem habere videtur difficultatem: Etenim contra nos agitur testimoniis, sed eorum, quorum auctoritas est negligere nullo modo possumus. 1. Enim aliqui mortem optarunt, uti David, & Apostolus Paulus. 2. Alii in vita necessitatem potius intellexerunt quàm in morte, cuius non tantam necessitatem credebant esse debere, quam voluntatem & desiderium. 3. Nonnulli naturalè suum exectari sunt, ut Iobus & Jeremias. Denique ipse Deus nonnullis mortem dedit in præmium. Quæ omnia licet potentissima esse videantur, ut tamen illis respondeatur non nisi vestram attentionem desiderant. Incipiamus ab ultimo, à quo debito ordine servato pervenimus ad primo propositum.

In primis itaque nonnullis Deus loco præmii mortem largitus est, melior igitur fuit mors quam vita. 1. Ambigi posset de ipsa propositione, ac dici posset, cum in Scripturis dicitur colligendos esse aliquos ad patres, antequam ingentes calamitates accidant, sensum non esse eorum vitam imminui, sed tantum post eorum obitum calamitates differri: Ita 3. Reg. 6. 21. dictum est de Achab. *Quia humiliatus est mei causa non inducam malum in diebus filii tui inferam malum domui ejus.* 2. Si Deus aliquibus mortem concessit, non ipsa beneficium fuit, sed liberatio à periculo, & calamitate, quod beneficium maius fuisset, si manente vita liberatio fuisset. 3. Quod respectu aliquorū est verū, nō continuo respectu omnium esse potest. Itaque ut facta factis opponamus, Nihil frequentius in Scriptura reperimus, quàm vitam longiorē concessam,

E

cessam, ut præmiū. Ita filiis obediētibus promittitur longa vita. Ita oranti Ezechix vita producitur. Et Prov. 9. *Per me enim multiplicabuntur die tui, & addentur tibi anni vita.* Iobo quoque dum reddit sunt omnia duplicia, additi sunt anni vitæ centum & quatragesima; & vidit (inquit Scriptura) postremam prædicans Iobi felicitatem filios suos, & filios filiorum suorum usque ad quartam generationem, & mortuus est senex, & plenus dierum, quod beneficium in multis sæpe agnoscit Scriptura: è contra vero nonne mors in univetsum hominibus irrogata in pœnam? unde tanquam effectus tribuitur peccato: Genes. 2, ubi prohibetur usus ligni scientiæ boni, & mali, additur; *In quocumque die comederis ex eo, morte morieris.* Malum igitur mors (recte sibi obiicit Sanctus Ambrosius lib. de bono Mort. cap. 1.) quia precio damnationis infertur: Et Rom. 5. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* Et in particulari; Plurimis in pœnam accelerata fuit mors, Psalm. 54. *Viri sanguinum, & dolosi non dimidiabunt dies suos.* Et 1. Reg. cap. 2. Inter cæteras pœnas quas Samuël refert Heli Sacerdoti, eius domui inferendas hæc fuit, *Vt non sit senex in domo tua.* Item, *Pars magna domus tua morietur cum ad virilem ætatem venerit;* Non igitur per se loquendo mors deperata beneficium est, ne dicamus homines delinquendo meruisse beneficia; præclare autem gestis supplicium.

Sed Ecclesiastes cap. 4. laudat magis mortuos quam viventes, & felicio em utroque iudicat, *qui necdum natus est nec vidit mala quæ sub sole fiunt.* 1. Quidem plurima in eo libro dicuntur ex vulgi sententiâ, immo etiam ex impiorum sermonibus. 2. Cum unum sit in eo libro propositum, ostendere in rebus omnibus vanitatem, huius vitæ in commoda

exaggerat Sapiens, exprimendo communem sensum vulgi, quod mallet non esse omnino, quam illa sentire: sed absolute loquendo, nulla felicitas esse potest in eo qui non est: ubi enim non est subiectum, nec affectiones esse possunt subiecti, unde nec felicitas esse potest nec infelicitas. Quare negat Sanctus Augustinus malum esse non esse, quia malum alicuius est malum, unde nec comparatio fieri illa potest, melius ne sit non esse, quam in doloribus esse: quia uti in eo qui non est, bonum esse nequit, ita neque melius, neque minus bonum: Quia tamen homines cum mala sentiunt, vellent non esse ut nihil sentirent, propterea ad malorum magnitudinem exprimendam, beatiore esse dicuntur qui non sunt, quam illi qui hæc mala patiuntur: in quo non est rerum comparatio, sed opinionis.

At Iobus, & ieremias natali suo maledicunt, exemplo sane periculoso, quanquam huic malo superiori Concione medicina ficta est. Quia tamen locus difficilis est, non nulla subiticio. Sanctus Hieronymus ait, hæc omnia figurata esse; alii tragice omnia fieri ac dici: Sanctus Gregorius lib. 4. cap. 5. expositionis moralis, negat in illis verbis maledictiones contineri, sed omnia explicat in sensu mystico, & spiritali. Græci omnes aiam conjici maledicta in peccatum originale, vel in Dæmonem, in quem sensum propendet Sanctus Gregorius. Illud certū mihi videtur plurima in illis locis dici figuratè & phrasi poetica, quæ significant magnum doloris sensum, itaque significatur partis sensitivæ affectus, ut intelligamus, 1. Et Iobū, & Ieremiam homines esse, & in malo non fuisse stupidos; non tamen patientiam quieti omnia amitti; sed sicut in equorum agitatione, clamor excitat vincentes, ita plerumque voce & gemitu in dolore, animum excitati: Quod alia similitudine exprimit Seneca in Thyeste, perita ex venatio.

venatione: Vti enim, inquit, canis silentio vestigat, at ubi prædæ est propior, cervicem tota pugnata, & gemitu vocat dominum morantem seque retinenti eripit; ita etiam vix dolor frænos capit. 3. Vt intelligamus eos recte mala à bonis læcernere: ita enim nunc mortem optant, nunc eam deprecantur, nunc amant: sic itaque solum habent rationem commodo: ut vitæ, atque ita eam detestantur, quod certo modo licitum est; nam malū quā malum seu spectatum ut malum, nemo amare potest. Quare, ut omittam quod 3. dici posset, eos ex perfecta in Deum charitate querelas iactare, quod eiusmodi amori familiare est, in hoc tantum hæreo, non illis absolute vitam in detestatione esse, sed significari, multa esse in ea valde gravia, ac plena doloris, quamvis in morte alia sint longè graviora. Vnum tantum super est quod passim sancti viri mortem optant, vitamque longiorem esse duxerunt.

Sed 1. Eadem est responsio. Illi enim divisione ac separatione uti sunt, itaque non vitæ ex integro, sed ex parte spectaverunt, habita nempe ratione eorum quæ in vita sunt mala, in morte etiam eandem adhibuerunt distinctionem, & in ea spectaverunt quidquid esset commodi, ut Dei visionem, liberationem à malis, cessationem à peccatis. Sed & idem Apostolus, qui mori optabat, ac dissolvi, ut esset cum Christo, magis optasset super vestiti, ut a sibi fatetur.

2. Vel sic amorem suum testari Deo voluerunt, ut illius possidendi causa, vita etiam privari vellent: bonum igitur vita, & morte melior, alioqui inane fuisset amoris testimoniū.

4. Accusationis caput tantum est, ut in eo totius causæ cardo verti mihi prorsus videatur; Negat adversarius vivere ullum posse sine peccato, itaque productam vitam esse auctū peccatorum numerum. Nullus enim dies (inquit Ambrosius) sine peccato nostro præterit, optanda igitur mors quoniam ex Apосто-

lo, *Qui mortuus est justificatus est à peccato*. Equidem fateor nulla re molestiorem esse vitam, quàm hac miserabili peccandi necessitate, ac si nulla re mors esset optabilis, vel hoc solo nomine suavissima mihi videretur, quod uti vitæ ita etiam peccatis finem imponit. Nihilominus tamen neque hac etiam de causa mortem vitæ possum antepone.

1. Quidem quia peccata vitam nostram sequuntur non per se, sed per accidens: unde qui vitam amat diuturnam, non hoc per se querit, ut peccata peccatis addat, præsertim cum sperare possit, ac velle, se non peccaturum. Vera est igitur doctrina S. Augustini, nullum peccatum, ne veniale quidem committendum esse, licet ex eo totius mundi salus speraretur, quia ex Apostolo Rom 3. Non sunt facienda mala ut eveniant bona: neque recte per mala media in finem bonum tenditur. Licet tamen vitam amare, atque optare; neque enim ipsa est peccatum, quàmvis peccato sit obnoxia, nam sæper homo vivit in spe, & voluntate non peccandi. Confirmatur. Quia hæc duo non pugnant, amor vitæ, atque quæsiū omnis peccati, cui tamen vita nostra est obnoxia.

2. Sicut Deus peccata permittit ob maius bonū, ita nos quoque possumus ferre, & pati peccata: neque enim mediocris est virtus nostra ferre peccata tanquàm infirmitatem nostrā, & rem necessariam ratione conditionis humanæ, licet velle debeamus non esse peccata, neque illa committere. Non, in quā minima est virtus, resignatio ratione peccatorum, sed est maxima hūilitas fundata in admirabili sapientia, & bonitate Dei; unde iussa, etiam in peccatis, animi tranquillitas, & verita desperatio: licet enim peccata in maximo odio nobis esse debeant quatenus sunt offensa Dei, toleranda tamen sunt ut propria imbecillitas atque infirmitas nostra, nostrique defectus. Denique subtili divisione uti possumus, ac vi-

tam, nunc considerare tanquam peccandi necessitatem, atque sub eo respectu, eam odisse; nunc ut tempus merendi, atque hoc modo amare, & accipere ut beneficium, qua distinctione usū esse Iobum docet Pineda in cap. 3. Sect. 5. Quod ad debita attinet, fateor ea augeri in vita, sed in eadē extingui possunt: Siminus, hoc saltem negari nequit, illa tandem expungi in purgatorio, cum ē contrario merita quæ colligantur in vita, æternam habeant mercedem.

Hoc difficili scopulo præternavigato, quæ reliqua sunt lōge mihi faciliora videntur: nā vel iam partim soluta sunt, ob rerum similitudinem, vel non magnopere nos urgent.

V. Enim quod proponitur nihil facit; nos vivendo fieri deteriores, vixque esse aliquem qui emēderetur: Immo quam multi vita longiore corriguntur? Celebris est Parabola zizaniorum Matth. 13. qua ostenditur si mali in vita, initio quasi in herba colligerentur, fore ut sæpe cum zizaniis triticum auferretur: unde servis urgentibus Dominū ad præproperam messe: *Visimus & colligimus ea?* respondet. *Non, ne forte colligentes zizaniā & triticum simul & triticum.* Celebris etiam aliter Luca 13. de ficu infructuosa aëris tribus unde Dominus ad cultorē: *Succide ergo illam, ut quid etiam terram occupat?* quibus verbis mors præpropera significatur: at vide spem emēdationis. *Domine dimitte illam, & hoc anno, usq; dum fructum circa illam, & mita sterco a, & si quidem fecerit fructum: sin autem in futurum succides eam.* Id olii exhibitum in Nabuchodonosore, cuius radicem germen, quoniam in terra relictum erat reffloruit arbor. Quid si Paulus forens, & sæviens in discipulos succis fuisse? Quid si Magdalena peccatrix? Quid si peccatores in numeris de quibus dicitur: *Quia recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno celorum?* Quid dicam, primam ætatem opportunam virijs, patlatim sedari, priora displicere, & re-

liquos vitæ annos recte finire? Magna igitur Dei misericordia est vita prolixior, atq; ut de filio vidue, vitæ reddito loquamur, probabile est eum mortuū fuisse sine Christi cognitione quæ postea ex tanto miraculo, Deū esse agnovit, atque hinc magnus fidei præco evasit.

At VI. Qui cito moritur, periculum evadit amittendæ innocentia, unde plurimis convenit, *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.* Non inficior adeoq; existimo plerisque opportunam in adolescentia mortem. Sed tamen sicut qui cito moritur periculum evadit amittendæ justitiæ. Nam in primis annis vix sunt magnarum virtutum exercitia. Ad hæc, vix magna merita colliguntur nisi per vitā diuturnā, quia non augentur maximè nisi quando virtus est perfecta, quod vix nisi post multos annos contingit, nisi paucis ex privilegio, de quorum uno dixit Sapiens Sapientia. 4. *Consummatus in brevi explevit tempora multa.*

At VII. difficilis est in diuturno tempore perseverantia, nam ut ait Ambros. Nemo diu fortis est. Ita plase est: Sed vix est aliqua perseverantia, nisi sic diuturnum tempus: Itaque sicut hoc difficile est, ita etiā est gloriosius. Nec quoque multum movet.

Quod VIII. dicitur incertam esse salutem, atque ingens salutis periculū in diuturna vita. Et enim neq; in brevi tempore certa est salus, & multi in portu periere; non verò tantum in medio mari Perætea, si multis brevis vita salutem peperit; & plurimis quoq; diuturnitas vitæ salutis fuit. Imo in unive. sum vita datur diuturna ad salutem, per penitentia stabilendam: in quo munere ingens Dei beneficium, ac bonitatis divitias agnoscit Apostolus Paulus Rom. 2. *in divitiis bonitatis eius, & patientia, & longanimitatis concōnis?* Ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit? Certe huc adducere possē exempla innumera, quibus ostenderetur protractam vitam, fuisse occasionem, spatiumq; penitentia, ut accidit

accidit in Salomone, Davide Manasse, Maria
 Ægyptiaca, & aliis plerisque; Quid quod initio
 aut nihil aut vix aliquid perfectū est, sed om-
 nia perficiuntur cum tempore, quare necessa-
 ria est vita diuturna. Neque enim unus annus
 nobis omnia obicit. Siquidem initium vitæ
 transigitur in pugna cum passionibus, & pra-
 vis inclinationibus pervicendis, reliquū vitæ
 tempus virtutum acquisitioni impenditur.
 Quod si opera magna tempus requirunt, cer-
 te vita spiritalis & perfectio, multo magis:
 neque enim extemplo aliquid perficitur, neque
 habitus contrahuntur, nisi diuturna assuetudi-
 ne. Ad hæc, quæ multæ cognitiones pendent à
 tempore, uti 1. prudentia; unde Deus jubet à
 senibus prudentiam exquiri, unde laudes se-
 num, & vituperatio adolescentiæ. 2. cognitio
 vanitatis rerum, in quibus tam multæ mutati-
 ones occurrunt: unde Salomon non nisi in
 summa senectute librum Ecclesiasticis compo-
 suit, atque omnia expertus sic tandem profun-
 tiavit, *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas* nam
 ex diuturnitate accedit mundi fastidium, qui-
 cum solū est prægustatus non sine sensu, atque
 dolore relinquitur; 3. cognitio admirabilis Pro-
 videntia Dei, & ordinis rerum; quæ omnia
 non elucet nisi in tempore: eoque pertinet
 doctrina S. Augustini qui nos cõparat vesui,
 seu carmini decurrenti, cuius unusquisque; no-
 strum pars est; unde ait propter exiguam du-
 rationem nostram nos intueri non posse mi-
 rabilem rerū pulchritudinem, in rerum om-
 nium ordine, qui non nisi in longo tempore
 evolvi, & explicari potest. 4. demum cognitio
 rerum Divinarum, quæ longum spatium re-
 quirit, ut ait Nazianzenus in Apologe-
 tico.

Sed finienda tandem est responsio, termi-
 nandaque defensio in ultima orationis nostri
 adversarij parte. Beata enim ait esse Mottem. IX.
 Quia per eā beatitudo acceleratur, & cõforti-
 um cum Deo, cuius boni vel minima retarda-

tio, maximū est damnum; unde in omnibus
 fere Sanctis tardium vitæ, quæ beatitudinem
 retardaret. Sed hanc ingenitē controversiam
 Apostoli iudicio dirimere placet, cuius hæc
 est sententia in cap. 1. Epist. ad Philipenses.
Mihi vivere Christus est, & mori, lucrum. Hic duo
 comparat, & vitam, & mortem, & in utraq; id
 quod est optimum componit. Et enim, inquit
 in vita hoc sese offert, quod multos Christo
 acquirere possum: In morte verò illud est lon-
 ge præstantissimum, quod Christum ipse ac-
 quiro, in quo maximum est lucrū, nempe feli-
 citas *Quod si vivere in carne, hic mihi fructus operis
 est:* hoc nempe illud est quod habet vita exi-
 mium, fructum operis, seu prædicationis. Et
quid eligam ignoro. Vide ad summum rem per-
 ductam; non iam componitur incerta beati-
 tudo, sed certa, immo etiam in potestate po-
 sita necesse est enim ut Paulo eligendi potes-
 tas facta fuerit, quando quidem ait, *Et quid eli-
 gam, ignoro:* Sed vide hinc inde causas trahen-
 tes. *Coarctor autem est duobus.* Non igitur tam cla-
 rum erat meliorem esse mortē, vitam autem
 abjiciendam. At vide quomodo utrumque cõ-
 ponat: *Desideriū habens dissolvi, & esse cum Christo
 multo magis melius.* Hæc mortis electioni favet,
 Apostoli desiderium mortis, ut à malis liber-
 retur; ad hæc utilitas ex morte, Christi præ-
 sentia, & fruitio, quæ ei longe erat charissima,
 & ultima. Sed audi quo pondere ad vitā incli-
 naretur; *Permanere autem in carne necessariū prop-
 ter vos:* egebant quippe Christiani, & opera &
 laboribus Pauli, ut opus ab ipso inchoatum
 perficeretur. Huc usque rationum pugna: Vi-
 de victoriam, *Et hoc confidens scio.* Græca vox
 plus aliquid dicit. *πεποθως,* persuasus. Et hoc
 persuasus scio *quia manebo, & permanebo omni-
 bus vobis, ad profectum vestrum, & gaudium fidei.*
 Hic mihi S. Christost. opitulabitur Serm. 4. in
 Epistolam ad Philipp. Quid illud est o Paule,
 cum hinc abiens ad cælum sis migraturus, &
 cum Christo futurus, ignorasti quid eligeres?

quid est quod dicis? nosti ac pro comperto habes futurum te esse cum Christo, & hæstas, ac dicis: Quid eligam, nescio; neque hoc tantum, sed etiam hic manere eligis, manere inquam in carne: Quid ita? nonne acerbam vitam ducebas? in vigiliis, in naufragiis, in fame, in siti, in nuditate, in curis, & sollicitudinibus? cum iis qui infirmabantur, infirmabar: propter eos qui in scandalum incidebant, utebaris: *in multa*, inquit, *pauca*, *in tribulationibus*, *in necessitatibus*, *in plagis*, *in carceribus*, *in seditionibus*, *in jejuniis*, *in castitate*, &c. atque adhuc moribundam hanc vitam desideras: ac tamen nihil horum tibi accidisset, & omnia quæcunque rectè fungebarris, quietè & cum voluptate functus esses, nonne tamen oportebat incerta futuri temporis pertimescentem, ad portum aliquem contendere: Ecquis mercator navi vectus innumera- bilium thesaurorum plena, si liceat subire portum ac requiescere mari adhuc jactari ma- lit: Ecquis Athleta cum liceat corona potiri, adhuc certare postulet, &c. Quomodo igitur adeò acerbam vitam vivens, adhuc vis in ter- ris manere: An non tua sunt ista verba: *Timeo ne forte cum aliis predicaverim, ipse reprobus efficiar*. Si nihil aliud præterea causæ fuisset, hæc fatis erat, quo liberatio desideraretur; Si innumera- bilibus bonis præsens vita abundasset, ab hac tamen liberari optandum erat ob Christum quem desiderabas. O Pauli animam: nihil illi par aut fuit, aut futurum est. Times, si in hac vita permaneas, quid futurum sit: Innumera- tis malis implicatus es, ac tamen recusas apud Christum esse: Recuso (inquit) idque propter Christum, ut quos illi paravi servos, firmius in illius amore stabiliam, ut ex agro quem plantavi, fructus extare faciam. Non audisti, me non querere, quod mihi utile est, sed quod proximis: Non audisti mihi in op- tatis fuisse, *Anathema fieri à Christo*, quo multi ad illum venirent: qui illud elegi, non multo

magis hoc eligam; ut damnum ipse ex hac mo- ra, & dilatione faciam, quo illis aliqua ad sa- lutem accessio fiat. Hæc ille, & plura alia æque pulchra, Sed uno verbo Audiores, lucro bea- titudinis Paulus prætulit proximorum neces- sitatem: hoc est Christi lucrum, suo prætulit. Quam longè absumus à Pauli anima. Quis enim fuerit, cui si hæc verè proponatur con- ditio, non illam quam primum arripiat: Sed quemadmodum minimè nostrum est, posse illud dicere, *cupio dissolvi, & esse cum Christo*; ita cum id assequi liceat, minimè nostrum est, hic manere velle: Sed utrumque Pauli est, & bea- tæ illius animæ. Tanta igitur est vis charitatis, ut quoniam in vita liberum nobis est eius ex- ercitur, vitam potiore efficiat beatitudinis acceleratione.

Sed ne Apostolica virtute inferiorem te di- cas unius fœminæ exemplum proponam, fuit illa Maria Dizia, rusticana quidem mulier, sed magnæ virtutis Virgo, quæ vixit eodem tempore quo B. Teresa quæ cum illi aliquan- do diceret, anxie se cupere Deo copulari in beatitudine; illa respondit, potius se optare, hoc sibi exilium proferri, ut plura pati posset: nam in hac vita se posse aliquid Deo dare, po- nas ferendo atque calamitates pro eius amo- re; in altera verò hoc superesse, ut laboris præ- teriti præmium recipiatur; cumque satis tem- poris superfit ad fruendum Deo per totam æ- ternitatem, æquum esse hic diu, ac multum pati propter dilectum, ut plus illi placeamus.

Hoc illud est, Auditores, quo hæc vitæ bea- ta esse mihi videatur, quod plurimum pro Christo pati possumus: quod sanè tantum est, ut hac parte vel Angelis ipsis invidiæ materiã demus. Hoc igitur ita concludo: Aut pati, aut mori; Sed quia post mortem nihil Christi cau- sa patiendum est, felix hæc vita, in qua pluri- mum pro Christo pati possumus. Quidni igitur diu vivere velle debemus, ut plus aliquid patiamur, cum hac una re amorem nostrum

Deo testari possimus: ille suum nobis donando; nos illi nostrum ferendo testamur; cum igitur per totam æternitatem suum nobis donando testetur, cur longiorem vitam non feremus, ut diutius nostrum illi probemus? Itaque si mihi moti lucrum est, certè vivere mihi Christus est. Sed verò ita vivere, non exiguum est lucrum: Neque enim unquam plus accedat nobis lucri, quam cum Domini bona augemus. Nec timere debemus periculum, nam non sine sui causa periclitantes, perire. Unde Apostolus, *Et hoc confidens scio, quia manebo, neque enim ulla major fiducia esse potest, quam Christi causa, etiam de salute periclitari.*

Quid quod post mortem, nihil deinceps mereri possumus, secundum illud Ecclesiasticis 9. *Quodcumque facere potest manus tua instanter operare: quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quo tu properas:* In hac autem vita, semper mereri possumus, semper aliquid additur charitati, & augetur gratia. Est enim in vita diuturna quot sunt gratiæ accessiones per Sacramenta, per bona opera, per orationes, per bona desideria: Peccata verò quæ ob infirmitatem, & quandam quasi naturæ necessitatem committuntur, intellige moralem, & consequentem necessitatem, operantur à charitate, & tandem omnia ferendo, aut pœnitentiâ, aut Indulgentiis, aut saltem in flammis Purgatoris eluuntur, præmittum verò æternum est: dilatio autem beatitudinis satis compensatur æternitate & augmento gloriæ, quæ nullum finem habitura est.

Quæ cum ita sint, verissima est Dorothei sententia: Magnam esse Dei clementiam, dū in hac vita sumus, Deoque gratias inde se nos agere debere, nosque beatos existimare, qui habiti digni essemus hic aliquid pati, ut illic postmodum requiem omnem inveniremus.

Contice scerem hic ultro, sinemque facerem sermoui, ut munere vestro defungens, eva-

densque Auditor, vobis partes meas agendi etiam tribuerem, relinquens vobis curam loquendi, mihi assumes audiendi. Scire enim vellem vestra iudicia, sententiamque vestram excipere. Hunc audire mihi videor, huic vitæ faventem, propter lucis amorem: alium verò morti faventem propter huius vitæ miseria, atque incommoda: Sed sanè uterque longè fallitur. Tu quidè qui vitæ faves, quod hanc lucem diligas: cum tamen mors eo ferè nomine sit optanda, quod nos ab harum rerum caducarum amore sevocet, nobisque usuram Dei concedat. Tu verò qui mortem præfers, ut portum post iactationem, simili errore deciperis. Quia si ulla de causa mortis terminus proferendus est, hac certe de causa, ut nobis plus pati liceat. Itaque quoniam vos vestro silentio meam sententiam expectare videmini, quod censo vobis propono.

Cum Christus habeat, claves mortis & vitæ, hoc est solus habeat potestatem occidendi, & vivificandi, nos neutrum optare, ac vicissim neutrum defugere debere, sed utrumque prout Dominus voluerit, aut ferre, aut accipere: ut dicere libeat cum Apostolo ad Philipp. 1. *Quia in nullo confundar, sed in omni fiducia sicut semper, & nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem:* ad quarum utramvis indifferentes esse debemus, & neutram partem vel optare, vel timere.

Hinc sequitur, 1. Nos ex æquo de manu Dei sumere debere, & vitam, & mortem; sive citò, sive tardè obveniat; quia Christum tantummodò desideramus, & solum voluntatis ipsius rationem habere debemus. Hinc regula sumi potest ferendi iudicii de variis circa hanc materiam Sanctorum responsionibus: quos semper rationem habuisse voluntatis Divinæ statuendum est.

Sequitur 2. Si in aliquam partem sit propendendum, nos in eam propendere debere, ubi maior Christi gloria reperietur: itaque si

per

per vitam, postponendam esse beatitudinem, & majorem de mea salute securitatem: quia nihil Christo anteferti debet: ut idem dicamus cum Apostolo Rom. 14. *Nemo enim nostrum sibi vivit, & nemo sibi moritur. Sive enim vivimus, Domino vivimus: sive morimur, Domino morimur. Sive ergo vivimus, sive morimur, Domini sumus:* quæ verba superiorem doctrinam continent.

Sequitur 3. Id nos plus amare debere quod nobis contingit quàm contrarium, modo illud culpa nostra non accidat: Quia ubi non intervenit culpa nostra, certum est in nobis fieri Dei voluntatem, & de nobis: quæ enim citra culpam fiunt, ea non tantum Deus permittit, sed etiam vult: Dei autem voluntas amanda super omnia.

Sequitur 4. Cùm quædam sint in utraque tam vita quàm morte rationum momenta, quæ in utraque Concione tacta sunt, nos illis affici debere, & illa spectare, secundùm id quod nobis accidit, id est, sive vita nobis datur, seu Mors: quemadmodum id accidit in Sanctis, qui semper in iis quæ illis acciderunt, justissimas Dei rationes agnoverunt, & amarunt.

Sequitur 5. Possè nos sub conditione, nunc vitam, nunc mortem desiderare, prout varia sensa nobis Deus communicat, & secundum varios status in quibus nos collocat: Et ita videmus varia fuisse Sanctorum sensa. Sed in universum existimo hominibus in sæculo degentibus, aut in vita communi versantibus, optandam esse mortem, ut animam a vocens

à rerum mundanarum, & caducarum amore, & finem inveniant peccandi, & Deo frui velint, quia satis abunde feruntur ad vitæ presentis amorem, ejus illecebris allecti. Contra vero valde Spiritualibus optandum esse multum ac diu pro Christo pati, quia satis per se feruntur ad optandum Dei conspectum. Sed hæc in genere dicta sunt. Tu, mi Auditor, quosensus es, quibus votis, quibus desideriis? Quid tu eligeres si tibi optio daretur, si tu rerum tuarum Dominus esses? Quàm vereor ne in utraque parte pecces, & offendas: Tu vitam amas: Sed qua de causa? ut diu voluptatibus perfruaris, ut ambitionem tuam & cupiditatem expleas; quia nihil melius nosti quàm quæ oculis usurpas, & tactu, & sensibus percipis: Si aliquando mortem desideras, id facis aut vitæ tædio aut animi ignavia, & imbecillitate, aut impatientia; cum omnino contraria facere debuisses. Nam si vivere velles, deberes ut multum pro Christo patereris, & loqui si nihil patiendum, ubi potius esset moriendum, illius sensu quæ dicebat, aut Pati, aut Mori. Quod si mori optares, certè ut peccare desineres: sed potissimum ut illo fruaris, cujus absentia summum est malum, cujus possessio summa felicitas, ad quam nos ipse perducit Deus Jesus Christus, quo tempore id ad suam gloriam magis expedire judicabit, Amen.

* *
*